Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia Rektora UR nr 7/2023

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA *2024/25-2027/28*
(skrajne daty)

Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Algebra liniowa z geometrią
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Nauk Ścisłych i Technicznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Wydział Nauk Ścisłych i Technicznych
Kierunek studiów	Inżynieria materiałowa
Poziom studiów	studia I stopnia inżynierskie
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok I semestr
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr Anna Szpila
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Anna Szpila, dr Edyta Trybucka

***** *-opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce*

1.1.Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	**Liczba pkt. ECTS**
1	30	30							5

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

WYKŁAD – EGZAMIN

ĆWICZENIA – ZALICZENIE Z OCENĄ

2.WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiadomości z zakresu szkoły ponadgimnazjalnej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie z podstawowymi pojęciami algebry liniowej.
C2	Zapoznanie z podstawowymi pojęciami geometrii analitycznej.
C3	Zapoznanie z podstawowymi metodami dowodowymi stosowanymi w algebrze liniowej i geometrii analitycznej.
C4	Zapoznanie z podstawowymi technikami obliczeniowymi stosowanymi w algebrze liniowej i geometrii analitycznej.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych [1]
EK_01	student zna i rozumie klasyczne pojęcia z algebry liniowej i geometrii analitycznej;	K_W01
EK_02	student zna i rozumie podstawowe techniki obliczeniowe stosowane w algebrze liniowej i geometrii analitycznej;	K_W01
EK_03	student zna przykłady zastosowań aparatu matematycznego właściwego dla algebry liniowej i geometrii analitycznej do opisu zagadnień fizycznych i technicznych;	K_W01
EK_04	student rozpoznaje struktury algebraiczne;	K_U01
EK_05	student działa na liczbach zespolonych i wykorzystuje liczby zespolone do opisu różnych zjawisk;	K_U01
EK_06	student działa na macierzach, oblicza wyznaczniki, rozwiązuje różnymi metodami układy równań liniowych, modeluje rzeczywistość za pomocą układów równań liniowych;	K_U01
EK_07	student wykonuje działania na wektorach i interpretuje zjawiska z wykorzystaniem pojęcia wektora;	K_U01
EK_08	student analizuje podstawowe przestrzenie wektorowe i ich własności, rozpoznaje odwzorowania liniowe oraz wyznacza reprezentacje macierzowe odwzorowań liniowych;	K_U01, K_U06
EK_09	student opisuje na różne sposoby proste, krzywe stożkowe i płaszczyzny oraz ich wzajemne położenie;	K_U01, K_U06
EK_10	student jest gotów do wzbogacania własnej wiedzy i umiejętności w zakresie stosowania aparatu matematycznego do rozwiazywania różnych problemów związanych z kierunkiem studiów.	K_K01

[1] W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_11	student jest gotów do ustalenia priorytetów służących realizacji określonego przez siebie lub innych zadania, organizuje pracę własną oraz potrafi wykonywać zadania zespołowe;	K_K03

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Działania: podstawowe własności i przykłady.
Struktury algebraiczne: przegląd podstawowych struktur algebraicznych: grupy, ciała.
Ciało liczb zespolonych: postać algebraiczna, trygonometryczna i wykładnicza liczby zespolonej, działania na liczbach zespolonych, wzór de Moivre'a, pierwiastki z liczby zespolonej, interpretacje geometryczne zbiorów liczb zespolonych.
Przestrzenie liniowe: kombinacja liniowa wektorów, liniowa zależność i niezależność wektorów, baza przestrzeni liniowej, wymiar przestrzeni liniowej, podprzestrzeń liniowa.
Macierze: podstawowe pojęcia, różne typy macierzy, działania na macierzach.
Wyznacznik macierzy kwadratowej: definicja wyznacznika, własności wyznaczników, metody obliczania wyznaczników, wzór Laplace'a, macierz odwrotna, minory i rząd macierzy.
Układy równań liniowych: twierdzenie Kroneckera-Capellego, ogólna postać rozwiązań układu równań liniowych, badanie układu równań, wzory Cramera, metoda eliminacji Gaussa.
Odwzorowania liniowe: definicja odwzorowania liniowego, jądro i obraz odwzorowania liniowego, monomorfizm, epimorfizm, izomorfizm.
Endomorfizmy: wartość własna i wektor własny endomorfizmu i macierzy, wielomian charakterystyczny, widmo macierzy.
Formy kwadratowe: definicja formy kwadratowej, określoność formy kwadratowej i metody jej badania (twierdzenie Lagrange'a i Sylvestera, kryterium wartości własnych), diagonalizacja formy kwadratowej (sprowadzanie do postaci kanonicznej).
Wektory: działania na wektorach w R3: dodawanie, odejmowanie, mnożenie przez skalar, iloczyn skalarny, iloczyn wektorowy, iloczyn mieszany.
Geometria analityczna w R2: Prosta na płaszczyźnie. Definicje i równania krzywych stożkowych.
Geometria analityczna w R3: Prosta i płaszczyzna w przestrzeni.

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Działania: badanie własności działań.
Struktury algebraiczne i homomorfizmy: sprawdzanie, czy struktura algebraiczna jest grupą, ciałem.
Ciało liczb zespolonych: postać algebraiczna, trygonometryczna i wykładnicza liczby zespolonej, działania na liczbach zespolonych, wzór de Moivre'a, pierwiastki z liczby zespolonej, interpretacje geometryczne zbiorów liczb zespolonych.
Przestrzenie liniowe: badanie liniowej zależności i niezależności wektorów.
Przestrzenie liniowe: wyznaczania bazy przestrzeni liniowej; wyznaczanie współrzędnych wektora w bazie, wyznaczanie wymiaru przestrzeni liniowej.
Macierze: działania na macierzach.
Wyznacznik macierzy kwadratowej: obliczanie wyznaczników z wykorzystaniem ich własności.

Macierz odwrotna: wyznaczania macierzy odwrotnej do danej macierzy z definicji i z wykorzystaniem wzoru.
Rząd macierzy: wyznaczanie rzędu macierzy.
Układy równań liniowych: badanie niesprzeczności układu równań liniowych z wykorzystaniem twierdzenia Kroneckera-Capellego, rozwiązywanie różnych układów równań, układ i wzory Cramera, wykorzystanie macierzy odwrotnej w rozwiązywaniu układów Cramera, metoda eliminacji Gaussa.
Odwzorowania liniowe: sprawdzanie liniowości odwzorowania, wyznaczania jądra i obrazu odwzorowania liniowego.
Endomorfizmy: wartość własna i wektor własny endomorfizmu i macierzy, wielomian charakterystyczny, wyznaczanie widma macierzy.
Formy kwadratowe: sprawdzanie określoności formy kwadratowej, przedstawianie formy kwadratowej w postaci diagonalnej.
Wektory: działania na wektorach w R3: dodawanie, odejmowanie, mnożenie przez skalar, iloczyn skalarny, iloczyn wektorowy, iloczyn mieszany.
Geometria analityczna w R2: Prosta na płaszczyźnie. Definicje i równania krzywych stożkowych.
Geometria analityczna w R3: Prosta i płaszczyzna w przestrzeni. Badanie wzajemnego położenia prostych i płaszczyzn w przestrzeni.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną
Ćwiczenia: Rozwiązywanie zadań

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	egzamin – część teoretyczna, obserwacja w trakcie zajęć, testy kontrolne po każdej partii materiału (MS Teams)	wykład, ćwiczenia
EK_02	egzamin – część teoretyczna, obserwacja w trakcie zajęć, testy kontrolne po każdej partii materiału (MS Teams)	wykład, ćwiczenia
EK_03	egzamin - część teoretyczna, obserwacja w trakcie zajęć, testy kontrolne po każdej partii materiału (MS Teams)	wykład, ćwiczenia
EK_04	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_05	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia

EK_06	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_07	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_08	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_09	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_10	obserwacja w trakcie zajęć	wykład, ćwiczenia
EK_11	obserwacja w trakcie zajęć	wykład, ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ocena z zaliczenia: 75% oceny stanowią wyniki kolokwiów, 25% aktywność na zajęciach. Planowane są dwa kolokwia.
Punkty uzyskane za kolokwia są przeliczane na procenty, którym odpowiadają oceny
- do 50% - niedostateczny,
- 50% - 60% - dostateczny,
- 61% - 70% - dostateczny plus,
- 71% - 80% - dobry,
- 81% - 90% - dobry plus,
- 91% - 100% - bardzo dobry

Egzamin: Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń. Egzamin odbywa się w formie pisemnej i składa się z części teoretycznej i części zadaniowej. Część teoretyczna egzaminu ma postać testu i realizowana jest przy pomocy narzędzia MS Teams (Forms). Studenci którzy uzyskają zaliczenie ćwiczeń na ocenę powyżej dobrej mogą być zwolnieni z części zadaniowej – ocena z zaliczenia uznana jest wówczas jako ocena z części zadaniowej. Aby uzyskać ocenę pozytywną trzeba zaliczyć obydwie części. Studenci, którzy zaliczyli tylko jedną część egzaminu mają prawo do odpowiedzi ustnej w celu zaliczenia drugiej części. Do każdej z części stosuje się przelicznik za odpowiedni procent uzyskanych punktów:
- do 50% - niedostateczny,
- 50% - 60% - dostateczny,
- 61% - 70% - dostateczny plus,
- 71% - 80% - dobry,
- 81% - 90% - dobry plus,
- 91% - 100% - bardzo dobry

Ocena końcowa jest średnią arytmetyczną z ocen z obydwu części.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	8
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta	60

(przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	
SUMA GODZIN	128
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. A. Białynicki-Birula. Algebra liniowa z geometrią, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2009.

2. J. Gancarzewicz, Algebra liniowa z elementami geometrii, Wydawnictwo Naukowe UJ, Kraków, 2001.

3. B. Gleichgewicht, Algebra, Oficyna Wydawnicza GiS, Wrocław 2002.

4. L. Górniewicz, R. Ingarden, Algebra z geometrią dla fizyków, UMK Toruń 2000.

5. R. Jurasińska, Algebra (skrypt dla studentów kierunku Inżynieria Materiałowa), UR Rzeszów 2014

6. A. Łomnicki, M. Magdoń, M. Żurek-Etgens, Podstawy algebry liniowej w zadaniach, WN WSP, Kraków 1998.

7. S. Przybyło, A. Szlachtowski, Algebra i geometria afiniczna w zadaniach, WNT, Warszawa 1983.

8. T. Świrszcz, Algebra liniowa z geometrią analityczną, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2012.

9. D. Witczyńska, K. Witczyński, Wybrane zagadnienia z algebry liniowej i geometrii, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2007.

Literatura uzupełniająca:

1. T. Jurlewicz, Z. Skoczylas, Algebra liniowa 1 i 2, Oficyna Wydawnicza GiS, 2000.

2. *A. I. Kostrykin, Wstęp do algebry, PWN, Warszawa 1984.*

3. *Mostowski, M. Stark, Elementy algebry wyższej, PWN, Warszawa 1975.*

4. *B. Pochwalska, R. Pochwalski, Matematyka. Elementy algebry liniowej, Wyd. Uczelniane Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 1997.*

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej